

ME TEEMME YHDESSÄ UUTTA TUUSULAA

– PORMESTARIOHJELMASTA KOHTI KUNTASTRATEGIAA 2018-2021

TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA TOTEUTUSOHJELMAT 2018

Pormestariohjelmasta nousevien tavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien etenemisestä raportoidaan osavuosikatsausten ja toimintakertomuksen yhteydessä laadittavassa strategiaraportissa. Strategiaraporttiin kootaan pormestariohjelman 9 päämäärän sekä niistä johdettujen tavoitteiden sekä niitä toteuttavien toimenpiteiden ja toteuttamisohjelmien seuranta sekä arviointi.

Toimialat laativat seurannan kuvaamalla toimenpiteiden toteutuksen etenemistä pohjaan, joka on tallennettu kehittämispäällikön Onedriveen. Linkki tiedostoon toimitetaan sähköpostitse toimialojen startegiavastaaville.

Pohjana toimii talousarvion tavoitetaulukko. Seurantapohja on kaikille toimialoille sama tiedosto ja sitä on mahdollista muokata useamman toimesta samaan aikaan. Kukin toimiala tekee muokkaukset seurantapohjaan omasta näkökulmastaan 16.5. mennessä. Tehkää tekstimuokkaukset ja arviot etenemisasteesta väriä käyttäen (sote, kassi, ketek, konserni). Olethan huolellinen, että et poista muiden kirjoittamia tekstejä.

Toimialat voivat myös tallentaa tiedoston omalle koneelle/verkkolevylle tms. omaan käyttöön (esim. lautakuntia varten) ja muokata sitä haluttuun muotoon. Toimialan tekstit on kuitenkin vietävä myös yhteisesti päivitettävään tiedostoon.

Toimenpiteiden etenemisastetta arvioidaan sille asetettua toteutusohjelmaa vasten seuraavalla asteikolla:

- 1= Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta
- 2= Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman
- 3= Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis
- 4= Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu
- 5= Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan

Toimenpiteen etenemisestä kerrotaan kohdassa Selite. Mikäli toimenpiteessä ei ole edetty, tulee siitäkin kertoa lyhyesti kohtaan Selite.

Toimenpiteiden seurannat olisi hyvä käydä läpi toimialojen johtoryhmissä ennen niiden toimittamista kehittämispäällikölle.

Kehittämispäällikkö laskee keskiarvot toimenpiteiden toimialakohtaisista etenemisasteiden arvioista sekä muokkaa ja viimeistelee kuntatasoisen koosteen yhteiseen osavuosikatsaukseen.

Vesihuoltoliikelaitos ei raportoi kuntatasoisten vuositavoitteiden ja -toimenpiteiden etenemisestä, vaan seuraa itselleen asetettujen tavoitteiden toteutumista.

PORMESTARI-OHJELMAN PÄÄMÄÄRÄ	PORMESTARI-OHJELMASTA NOUSEVAT TAVOITTEET	TOIMENPITEET 2018	TOIMENPITEIDEN SEURANTA AJALTA TAMMI-ELOKUU 2018
1. Uusi Tuusula on kulttuuri-muutos	1.1 Lisäämme asukkaiden osallisuutta ja asukaslähtöisyyttä avoimella sekä moderneja vaikuttamis- ja osallistumismuotoja hyödyntävällä toiminnalla	- Vakiinnutamme kehittämisverkostojen toiminnan ja tuemme kuntalaisten omaehtoisia toteutuksia - Vahvistamme kunnan asiakaslähtöistä kehittämistä osallisuuden mallia ja menetelmäpakkia jalkauttaen, hyödyntäen ja toimintatapoja jatkuvasti kehitetään - Perustamme asukasraateja ja hyödynnämme kokemusasiantuntijoita kunnan toiminnan ja palveluiden kehittämisessä - Tutkimme asukasbarometrien käyttöönottoa - Kokeilemme ja otamme käyttöön uusia sähköisiä osallisuuden työkaluja - Osallistumme osallistuvan budjetoinnin tutkimushankkeeseen ja luomme kuntaan oman osallistuvan budjetoinnin toimintatavan - Teemme palvelulupauksen kunnan palvelutason varmistamiseksi - Otamme käyttöön kunnan uudistetun some-ohjeistuksen - Otamme asukkaat mukaan kunnan turvallisuussuunnitteluun	Etenemisaste 4: - Akuuttiosasto ja Kotiutus- ja kuntoutusosasto kohdentavat 2500 euron testamenttivarat potilaiden virkistystoimintaan osallistavan budjetoinnin toimintatavan mukaisesti. - Uudenmaan maakuntatasoisen ikäihmisten tehostetun kotikuntoutuksen toimintamallin pilotti jatkuu 31.10.2018 asti.
	1.2 Otamme rohkeita askeleita viestinnässä, markkinoinnissa ja kokeilutoiminnassa	- Uudistamme kunnan brändin - Hyödynnämme työntekijä- ja asukaslähtöisyyttä kunnan brändin vahvistamisessa - Hyödynnämme markkinoinnissa yhä enemmän Tuusulan sijaintia lentokentän läheisyydessä - Panostamme tonttimarkkinointiin tavoitellen näkyvyyttä alueellisissa ja valtakunnallisissa medioissa - Suoramarkkinoimme tontteja rakennusliikkeille ja toimijoille. - Parannamme kunnan työnantajakuvaa kehittämällä uusia rekrytointimateriaaleja ja uusia verkkomedioita hyödyntämällä. - Tuemme toimialarajat ylittävien ketterien kokeilujen ja projektien toteutusta sekä yhteistyötä eri tahojen välillä	Etenemisaste 5: - Terveyspalvelut on tuonut aktiivisesti osaamistaan julki. Muun muassa Keski-Uusimaa lehdessä julkaistiin kiirevastaanotto toiminnan muutoksesta artikkeli 17.4.2018. - Suun terveydenhuolto mainostaa uutta implanttihoitopalveluaan (Cerec laite) - LAPE – hankkeen uusien toimintojen käyttöönottoa edistetään ketterien kokeilujen kautta. Tuusulassa ketteriä kokeiluja on toteutettu yhteistyössä perheiden terveyspalvelujen ja varhaiskasvatuksen sekä sivistystoimen yhteistyönä Etenemisaste 4: 3v.-terveystarkastukset päiväkodissa yhteistyössä varhaiskasvatuksen, neuvolan ja perheneuvolan kanssa on pilotoitu. LAPE-Uusimaa hankekoordinaattorina arvioi toiminnan vaikuttavuutta ja toimintamuodon maakunnallista käyttöönottoa loppuvuoden aikana.
	1.3 Vahvistamme ja lisäämme vuorovaikutteisuutta ja yhteistyötä mm. kumppanuussopimuksin	- Kehitämme kunnan vapaaehtoisuustoimintaa ja sen koordinoitua - Selvitämme kuntatasolla tilojen, avustusten ja mahdollisten muiden tukimuotojen hallinnoinnin,	Etenemisaste:

	yrittäjien, järjestöjen ja kuntalaisaktiivien kanssa	pelisäännöt ja myöntämisen perusteet • Yhdenmukaistamme harrastuspaikkojen maksut • Kokeilemme yhteisöllisen tilankäytön toimintamallia Kellokoskitalolla ja palkkaamme kouluisännän	
	1.4 Otamme käyttöön sähköisen vuorovaikutuksen ja työntekemisen alustat, jotka mahdollistavat viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden, kuntalaisten ja muiden osallisten yhteistyön	• Hyödynnämme CaseM-sähköistä asianhallinnan järjestelmää maksimaalisesti ja sujuvoitamme sähköisiä kokouksia • Etenemme vaiheittain kohti sähköistä arkistointia • Uudistamme ja pilotoimme digitaalisia toimintatapoja sisäisessä työnteossa ja luottamuselinten toiminnassa	Etenemisaste: •
PORMESTARIOHJELMAN PÄÄMÄÄRÄ	PORMESTARIOHJELMASTA NOUSEVAT TAVOITTEET	TOIMENPITEET 2018	TOIMENPITEIDEN SEURANTA AJALTA TAMMI-ELOKUU 2018
2. Kuntalaiset ja kuntalaisille järjestettävät palvelut ovat keskiössä (kuntalaiset arvostavat hyviä palveluita)	2.1 Järjestämme ja tuotamme kuntalaisten palvelut asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti uudistamalla toimintatapoja ja palveluiden tuottamistapoja digitalisaation keinoin	• Hyödynnämme Suomi.fi – palveluiden tarjoamia mahdollisuuksia • Otamme käyttöön sähköisiä lomakkeita kuntalaisten asiointiin helpottamiseksi • Avaamme keskitetyn asiakaspalvelusteen Hyrylässä ja luomme sähköiset palvelut huomioiden toimintamallin, joka avulla se palvelee kaikissa kuntakeskuksissa. • Laajennamme verkkomaksun käyttöönottoa ja laadimme suunnitelman mobiilimaksamisen ja verkkokaupan käyttöönotosta ja toteutamme ne suunnitelman pohjalta • Tarjoamme asukkaille mahdollisuuksia digi-taitojen kasvattamiseen. Kansalaisopisto perehdyttää kursseillaan etenkin ikäihmisiä monipuolisesti tietotekniikan ja älylaitteiden käyttöön sekä digitaaliseen asiointiin. • Jatkamme museokokoelmien digitointia tavoitteena saavutettavuus ja parempi näyttely-, opetus- ja yleisötoiminta. • Kehitämme verkkokirjastoa ja kirjaston sähköisiä aineistoja • Panostamme varhaiskasvatuksessa Diggaa mun digimatka-hankkeeseen. Kasvatamme digi-osaamista koulutuksin, otamme käyttöön uutta laitteistoa sekä digitaalisen kasvun kansion ja varhaiskasvatussuunnitelman. • Valmistaudumme käyttöönottoon Apotti – asiakas- ja potilastietojärjestelmän	Etenemisaste: 5 • Vastaanottopalvelut otti kesäkuussa 2018 käyttöön sähköisen hoidon tarpeen arviointijärjestelmän (Klinik). Järjestelmä otetaan käyttöön asteittain koko kuntayhtymän alueella 2019 aikana. • Kiirevastaanotto toiminnan KiVa-malli otettiin käyttöön huhtikuussa. Toimintamuutoksen myötä kiireettömien lääkärivastaanottoaikojen saatavuus on parantunut ja potilaan läpikulkuaika Hyrylän akuuttivastaanotopisteessä nopeutunut. KiVa mallissa hyödynnetään Klinik järjestelmän kautta saatavaa kysynnän ennakkotietoa ja potilasasiointissa käytetään chat- ja puhelinkontakteja. Etenemisaste 4 • Tuusulassa käyttöönotetaan uusi Apotti-hankkeen mukainen asiakas- ja potilastietojärjestelmä suunnitellukaudella. Tuusulan Apotti-hanke osallistuu kehittämis- ja valmistelutyöhön kaikkien osa-alueiden, eli perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon että sosiaalihuollon tietojärjestelmien osalta. Vuoden 2018 aikana Tuusulan Apotti-hanke jaetaan pääprojekteihin, jotka ovat toiminnallisuus ja sisältö-, teknologian kehittäminen -, käyttöönotto- ja koulutusprojekti.
	2.2 Panostamme ennaltaehkäisevään	• Käynnistämme alueellisesti maksuttomia harrastekerhoja	Etenemisaste: •

toimintaan, jossa liikunta, kulttuuri ja yhdessä tekeminen ovat keskiössä	- yhteistyössä seurojen ja yhdistysten kanssa - Kehitämme avointa kerhotoimintaa perhekeskuksissa ja kouluissa - Kehitämme kansalaisopiston toimintaa aktivoijana ja yhteisöllisyyden luojana opetushallituksen hankerahan voimin - Edistämme urheilukeskuksen monitoimihallihanketta ja määritämme kunnan roolin hankkeessa	
2.3 Häivyttämme kuntarajoja palveluissa ja yhteistyössä naapurikuntien kanssa	- Olemme osallisia ja aktiivisia Helsingin seudun ja Kuuma-alueen kuntayhteistyössä palveluiden kehittämiseksi - Ylläpidämme Vesilaitoksen varautumistoimia yhteistyössä naapurikuntien kanssa - Kehitämme vastaanottotoimintaa saatavuuden parantamiseksi mm. valinnanvapauskokeilun ja kotisairaalakokeilun avulla - Tuemme erityisryhmiä mm. avustajakeskustoiminnan käynnistyksellä 2018	Etenemisaste: 5 - Alueellinen Kotisairaalapilotti päättyi 31.12.2017. Toiminta jatkuu yli kuntarajojen ja sen keskitettyä koordinoitua edelleen kehitetään. - Osastopaikkojen optimaalisen käytön takaamiseksi KU-alueen kuntalaiset voidaan tarvittaessa jatkokohtaa missä tahansa alueen akuuttiosastolla. - Lääkäri/sairaanhoitaja vastaanottojen valinnanvapauskokeilu laajeni 1/2018 suun terveydenhuollon valinnanvapauskokeiluun. Kokeiluissa yli 1200 tuusulalaista on valinnut yksityisen palveluntuottajan palvelut. - Tuusulan kunta on liittynyt Keski-Uudenmaan Avustajakeskukseen 1.1.2018 alkaen - Hyrylän akuuttivastaanottopisteen remontin ajan (11/2018 – 2/2019) ambulanssiliiikenne ohjataan Järvenpään JUST:n, jossa myös toteutetaan tarvittaessa akuutti-osasto-hoitajakso
2.4 Korostamme lähipalveluiden merkitystä kunnan palveluverkossa myös tulevaisuudessa	- Lisäämme Tuusulaan kehitysvammaisten asumispalvelua omana toimintana käynnistämällä kehitysvammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisyksikön - Toteutamme Kellokosken lähiliikunta- ja harrastuspaikan - Kehitämme uusia tapoja tuottaa lähipalveluita liikkuvana toimintana tai sähköisenä palveluna	Etenemisaste: 2 Kehitysvammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisyksikön, Neitoperhon, osalta: tilat suunniteltu, rakennusurakkakilpailutus on käynnissä, tulevien asukkaiden alustavat valinnat on tehty ja muuttovalmennus alkanut. Toiminnan suunniteltu käynnistyminen on alkuvuodesta 2020.
2.5 Varmistamme sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden sote-maakuntaudistuksessa yhtenä kunnan menestystekijänä	Käynnistämme sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluiden järjestämistehtävän toteuttamisen Keski-Uudenmaan sote- kuntayhtymässä	Etenemisaste: 5 - Keski-Uudenmaan järjestämiskuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2018. - Vastaanottopalvelujen kiirevastaanottotoiminta uudistettiin palvelujen saatavuuden lisäämiseksi.
2.6 Varmistamme Tuusulassa matalan kynnyksen peruspalveluihin ja palvelut ovat kaikille kuntalaisille tasavertaiset.	- Yhtenäistämme palveluiden kriteerit Keski-Uudellamaalla järjeistämällä palvelutuotantoa heikentämättä palvelukokonaisuutta ja palvelun saatavuutta - Vahvistamme lapsiperheiden varhaisen tuen palveluita mm	Etenemisaste: 5 Opiskeluhoitolain mukaiset psykologi- ja kuraattoripalvelut siirrettiin 1.1.2018 alkaen osaksi kasvatus- ja sivistystoimea.

	toimialarajat ylittävän perhekeskustoimintamallin avulla - Vahvistamme kotiin vietävillä tuetun asumisen palveluilla asiakkaan omaa aktiivisuutta ja itsenäistä selviytymistä kehitysvammapalveluissa, vanhuspalveluissa ja päihde ja mielenterveyspalveluissa - Siirrämme opiskeluhoitolain mukaiset psykologi- ja kuraattoripalvelut osaksi kasvatus- ja sivistystoimea. Huomioimme siirron yhteydessä lakimuutoksen vaikutukset kuraattori- ja psykologipalveluihin ja vahvistamme oppilaan tuen organisointia.	- KU alueellinen fysioterapeuttinen suoravastaanotto toimintamalli aloitettiin yhtenäisin palvelukriteerein huhtikuussa. - Ikäihmisten Kotikuntoutuspilotti käynnistyi KU alueella yhteneväisin palvelukriteerein huhtikuussa. - Kuntayhtymän hallitus on hyväksynyt ikäihmisten kotihoidon ja palveluasumisen kriteerit - Kuntayhtymän hallitus on vahvistanut opioidiriippuvaisten korvaushoidon kriteerit ja lapsiperheiden kotipalvelun kriteerit - Kotikuntouttajien palvelulla on voitu vähentää mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen ostoja, hoitovuorokausien kertyi 4 % vähemmän kuin v. 2017. Ryhmätoimintaan osallistui 25, joista 13:lle pelkkä ryhmä on riittävä tukipalvelu. - Kuntayhtymässä on vahvistettu lapsiperheiden kotipalvelun kriteerit ja asiakasmaksut, jotka tulevat voimaan 1.8.2018 Etenemisaste: 4 - Vammaispalveluissa on meneillään kehittämistyö omaishoidon tuen, kuljetuspalvelujen ja henkilökohtaisen avun osalta. - Kehitysvammapalveluiden osalta omat tuetun asumisen ohjaajat aloittivat työnsä maaliskuussa, asiakkaita palveluiden piirissä on nyt 20. - Koululaisten perhetyöntekijöiden jäämisestä Uuteen kuntaan 1.1.2019 on päätetty. YT neuvottelut etenevät.
2.7 Huolehdimme kaikkien oikeudesta arvokkaaseen vanhuuteen	- Juurrutamme asiakasarvoa korostavaa toimintakulttuuria kouluttamalla, seuraamalla asiakaskokemusta, ja muuttamalla toimintatapoja Riihikodossa, kotiuttamis- ja arviointiyksikössä ja kotihoidossa. - Uudistamme kotihoidon toimintamallia siten että kotihoidon henkilöstön ajankäyttö tehokas ja asiakaskohtainen välitön työaika lisääntyy. Yhteistyössä K6-kuntien kanssa aloitetaan virtuaalikoitihoito -projekti, jonka avulla löydetään asiakastarpeita, joihin voidaan vastata kuvallisella etäohjauksella. Koko kotona asumista tukeva henkilöstö (kotihoito, kotiuttamis- ja arviointiyksikkö, Riihikodin lyhytaikaisyksikkö) koulutetaan Kunnon Hoitaja -koulutuksella, jonka tuottaa keinoja / tukea kuntouttavaan hoitotyöhön.	Etenemisaste: 5 - Omaishoitajien terveystarkastukset ja vertaistukikuntoutus Kiljavan sairaalassa toteutuvat. - Tuusulan kotiutustiimitoiminta koordinoi, varmistaa turvallisen kotiutumisen ja tarvittavien tukipalveluiden toteutumisen sairaalahoidon jälkeen. Kotiutustiimitoiminta käynnistyi kesäkuussa. - Koko vanhuspalveluiden henkilöstö on käynyt Ikäinstituutin Kunnon Hoitaja – koulutuksen - Tuusulan kotiutustiimitoiminta käynnistettiin kesäkuussa. Selvitystyö kotiutustiimin toiminnan integroimisesta alueelliseen sairaalasta kotiutumisen palveluohjaukseen on käynnistetty kuntayhtymässä. Etenemisaste: 4 - Kotihoidon toimintamallin uudistamisessa on edetty toimeenpanoon vuoden 2018 aikana. Toimintamalli

		- Turvaamme omaishoitajille vapaa- vuorokaudet ja monipuolisen sijaishoidon. - Tuemme omaishoitajien jaksamista säännöllisillä terveystarkastuksilla ja kuntoutuksella (Kiljava) - Turvaamme ikäihmisten asumisen omassa kodissa tai kodinomaisesti tutussa ympäristössä käynnistämällä valtuustokaudella uusimuotoista ja yhteisöllistä asu- miskoelua mm ryhmäasumista Jokelassa ja Kellokoskella, myös suunnittelemalla yhteistyössä yhteistyökumppanien kanssa. - Huolehdimme riittävästä palvelu- asumispaikkojen määrästä kaikissa kuntakeskuksissa - Tehostamme kotiutumista ja tuemme kotona asumista vanhuspalveluissa. Uudistamme Kotiutus- ja arviointiyksikön sekä lyhytaikaisi- ja kotihoidon toimintamallit - Lisäämme omaishoitoa ja perhe- hoitoa palvelujen järjestämistapana vanhus- ja vammais- palveluissa. Osallistumme STM:n Kehitetään ikäihmisten koti- hoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa – hankkeeseen - Luomme vaihtoehtoisia palvelu- malleja yhdessä Tuusulan kunnan ja Yrjö ja Hanna-säätiön kanssa - Kehitämme ikäihmisten kulttuuri- sen hyvinvoinnin palveluita ja osallisuutta vanhustyön hank- keessa vuosina 2018 - 2021 - Järjestämme yhteistyössä järjestö- jen kanssa toimintamuotoja, joilla mm yksinäisyyttä voidaan lievittää ja pitää ikäihmiset henkisesti ja fyysisesti vireinä sekä sosiaalisesti aktiivisina.	sisältää sekä johtamiseen että pal- velun sisältöön liittyviä muutoksia. Tämän avulla kotihoidon henkilö- tön ajankäyttö tehostuu siten, että asiakaskohtainen välitöntä työaika on mahdollista lisätä. - Vireillä uusimuotoinen asuminen – hanke, joissa suunnitellaan se- nioriasuntoja Jokelaan ikäihmisten itsenäisen ja yhteisöllisen asumisen tueksi. - Perhehoidon osuutta palvelujen jär- jestämistapana on lisätty. Perhehoidon sopivuus asiakkaalle kartoitetaan aina ennen muita pal- velumuotoja. Etenemisaste: 2-3 - Lähivuosina Riihikallion alueelle ra- kennetaan edelleen ikäihmisille suunnattua asumista. Tuusulan kun- nan ja Yrjö ja Hanna-säätiön kesken syvennetään yhteistyötä muun mu- assa uusien palvelukonseptien löytämiseksi ja toteuttamiseksi. Tar- koitus on selvittää ikäihmisten yhteisöasumiseen tai perhehoitoon soveltuvien asuntojen rakentamisen mahdollisuus. - Palveluohjausta, omaishoitoa ja per- hehoitoa kehitetään osallistumalla sekä järjestämiskuntayhtymän että hallituksen I&O-kärkihankkeiden ke- hittämissäryhmiin. - Tuusulassa vanhuspalveluissa tehos- tetaan kotona asumisen tukea, terveyspalveluyksiköistä ja erityi- sesti kotiutus- ja arviointi- ja arviointi- yksiköistä kotiutumista sekä kuntouttavan työ- otteen ja toimintakykyä ylläpitävän ja edistävän toimintamallin käyttä- mistä. Tehdyillä vanhussosiaalityön tiimin vahvistuksilla voidaan edel- leen nopeuttaa kotiuttamisprosessin kesto
PORMESTARI- OHJELMAN PÄÄMÄÄRÄ	PORMESTARIOHJE LMASTA NOUSEVAT TAVOITTEET	TOIMENPITEET 2018	TOIMENPITEIDEN SEURANTA AJALTA TAMMI-ELOKUU 2018
6. Kasvatus ja koulutus on uu- den kunnan keskeinen pai- nopistealue	6.1 Toteutamme laaduk- kaita varhaiskasvatuksen, pe- rusopetuksen ja toisen asteen palveluita, jotka osaltaan tukevat lasten, nuorten ja perheiden hy- vinvointia	- Määrittelemme mitä asiakasläh- töisyys tarkoittaa varhaiskasvatuksen palveluiden saatavuuden, saavutettavuuden ja –käytön näkökulmista - Vahvistamme henkilöstön osaa- mista monikulttuurisuuden kohtaamisessa - Yhteensovitamme kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen pal- veluita. Mitoitamme palvelut alueellisesti riittävälle tasolle.	Etenemisaste: 5 LAPE-Uusimaan hankkeen Erityisen vaativan oppilashuollon ja opetuk- sen toteuttamista pilotoidaan Tuusulan, Järvenpään, Mäntsälän, Nurmijärven ja Pornaisten sivistys- toimialoilla. Tuusulan terveyspalvelut ja K6-kuntayhtymä ovat sitoutuneet tuottamaan Kallio- maan koulun oppilashuollon psykiatrisen sairaanhoitajan ja tar- vittavien lääkäri ja terveydenhoitajan työpanoksen ja

		• Laadimme selvityksen palvelusetelin käytöstä. • Panostamme palveluohjauksen kattavuuteen varhaiskasvatuksessa • Huomioimme uuden strategian linjaukset taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmatyössä • Selvitämme kielipainotteisen peruskouluopetuksen ja varhaiskasvatuksen käynnistämistä	osallistumaan toimintamallin kehittämiseen. Etenemisaste: 3 • Perhekeskusmallin ”Ketterät kokeilut” yhteistyössä kasvatus- ja sivistystoimen kanssa. • Alueellinen Sairaalakouluhanke lk 18 – 19
	6.2 Kehitämme palveluita asiakaslähtöisesti ja turvaamme pienet ryhmäkoot	• Tavoitteenamme on, että päiväkotien 3-6v. lapsiryhmissä samanaikaisesti läsnä olevien lasten määrä on 1/7 suhdeluvun mukainen. Lähipäiväkotiin pääsemisen mahdollistamiseksi sijoituksia voidaan tehdä enintään 1/8 suhdeluvun mukaan. Tämän tavoitteen toteutumista seurataan kevään 2018 aikana. • Päivitämme Kasvatuksen ja koulutuksen kehittämisen suunnitelman vuoden 2018 aikana. • Panostamme ennalta ehkäisevän toiminnan kehittämiseen. Lisäämme erityisopettajien ja oppilaanohjaajien määrää • Toteutamme opetussuunnitelmaa painopisteinä yhteisöllisyys sekä arviointi. • otamme käyttöön Wilman-arviointityökalun • otamme yhteisöllisyyteen liittyvät yksikkökohtaiset tavoitteet osaksi työsuunnitelmia • järjestämme koulujen yhteisen Veso- päivän • Tuemme tieto- ja viestintätekniikan käyttöönottoa kokeilemalla Chromebook –laitteita, joiden avulla voidaan hillitä laitekustannusten kasvua. • Muutamme osa-aikaisia tehtäviä kokoaikaiseksi ja otamme käyttöön tvt-taitotasotavoitteet koko kunnassa.	Etenemisaste: • •
	6.3 Vahvistamme perheiden varhaisen tuen palveluita ja lisäämme erityisen tuen resursseja	• Vahvistamme varhaiskasvatuksen, neuvolan ja lastensuojelun kanssa yhteisiä käytänteitä perheiden ja huoltajien tarpeiden tunnistamiseksi sekä ohjaamiseksi. • Kokeilemme 3v.-tarkastusten tekemistä päiväkodissa yhteistyössä varhaiskasvatuksen, neuvolan ja perheneuvolan kanssa. • Lisäämme yhteistyötä perhevalmennusten toteuttamisessa • Lisäämme pedagogisen johtajuuden osaamista ja sen kehittämistä	Etenemisaste 4: • 3v.-terveystarkastukset päiväkodissa yhteistyössä varhaiskasvatuksen, neuvolan ja perheneuvolan kanssa on pilotoitu. LAPE-Uusimaa hankkoordinaattorina arvioi toiminnan vaikuttavuutta ja toimintamuodon maakunnallista käyttöönottoa loppuvuoden aikana. • Perheiden sosiaalipalvelujen erityis-sosiaaliohjaaja on toiminut perheohjaajan työnkuvalta 1pv/vko varhaiskasvatuksessa. Toteutettu Lape hankkeen ketteränä kokeiluna tammi-kesäkuu 2018.

	uuden varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamiseksi. Muodostamme koulutuskalenterin henkilöstön osaamistarpeet huomioiden. Kehitämme Perhekeskustyötä ja aloitamme Mainingissa jokapäiväisen avoimen toiminnan syksyllä 2017. Kartoitamme yhteistyön lisäämistä kolmannen sektorin kanssa.	
6.4 Kehitämme varhaiskasvatusta ja sen eri muotoja	- Teemme selvityksen maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymisestä valtuustokauden aikana. - Kartoitamme 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutukset talouteen kaudelle 2019-2020. Tarkastelemme maksutuottoja ja uuden asiakasmaksulain vaikutuksia. - Muutamme kerhojen toiminnan maksuttomaksi syksystä 2018 - Toteutamme varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin tulevat uudistukset. Uudistuksia tulossa vuoden 2018 aikana, mahdollisesti jo 1.1.2018 alkaen. Muutosten tekemiseen varataan resursseja. Huoltajia tiedotetaan uudistuksista. Uudistusten lisäksi toteutetaan indeksikorotustarkistukset 1.8.2018. - Palautamme perheiden subjektiivisen oikeuden saada lapsilleen päivähoitopaikan syksystä 2019 alkaen. - Selvitämme mitä vaikutuksia oikeuden palautuksella on - Kehitämme ja edistämme avointa varhaiskasvatusta ja kerhotoimintaa. Lisäämme kerhotoiminnan paikkoja kysynnän mukaan. - Pyrimme valtuustokauden aikana saavuttamaan valtakunnallisen tavoitteen nostaa varhaiskasvatukseen osallistumisastetta 3-5-vuotiaiden lasten osalta (Suomessa 73,8% kun muissa Pohjoismaissa se on 95%).	
6.5 Rakennamme Monion tällä valtuustokaudella ja sen käyttöönottoa hyödynnetään asuntomessujen sekä muussa kunnan markkinoinnissa ja viestinnässä.	- Suunnittelemme Moniota rakennuksen ja toimintojen osalta. - Käynnistämme Monion rakentamisen - Monion käyttöönoton yhteydessä tilojen yhteiskäyttö ja yhteistyö tehostuu kansalaisopiston, lukion, taiteen perusopetuksen oppilaitosten sekä kansalaistoiminnan ja muiden toimijoiden osalta.	Etenemisaste:

6.6 Luovumme Hyrylän koulukeskuksesta 2020-luvulla.		
6.7 Teemme vaalikauden aikana yläkoulu-uudistus suunnitelmat Hyökkälän – ja Riihikallion yläkoulujen laajentamiseksi ja Rykmentinpuiston yhtenäiskoulun aikataulutuksen.	• Teemme yläkoulu-uudistus suunnitelmat Hyökkälän – ja Riihikallion yläkoulujen laajentamiseksi ja Rykmentinpuiston yhtenäiskoulun aikataulutuksen • Teemme Hyökkälän ja Riihikallion koulujen hankesuunnitelmat sekä arvioimme Rykmentinpuiston yhtenäiskoulun kustannuksia, aikataulua sekä kapasiteettia. Näiden selvitysten pohjalta päätetään miten palveluverkon osalta edetään.	Etenemisaste: • •
6.8 Varmistamme puhtaan sisäilman kunnan kiinteistöissä. Tuusula asettaa nollatoleranssin sisäilmaongelmille. Havaittuihin ongelmiin puututaan ripeästi.	• Varmistamme sisäilma-asioiden sujuvan käsittelyn ja avoimuuden sekä ratkaisun tarkastelemalla prosesseja, oirekartoitusten toteutusta, raporttien julkaisua ja kohde/yksikkökohtaisia työryhmiä sekä viestintää ja suunnittelua. • Teemme päätökset tarvittavista korjaus- tai korvausinvestoinneista kiinteistöjen osalta ja ryhdyimme tarvittaviin toimenpiteisiin • Teemme tarvittavat kiinteistöjen kuntotutkimukset, jotta voimme tehdä päätöksiä kouluverkotamme, joilla voi olla vaikutusta investointiohjelmaan 2018 - 2022.	Etenemisaste: 5 • Neuvola- ja kouluikäisen sisäilmaoire-epäilyn toimintamalli on kuvattu ja otettu käyttöön Perheiden terveyspalveluissa. Lapsen sisäilma-peräisen oireiden selvityksiä varten perheet ohjataan ottamaan yhteyttä ensisijaisesti lapsen neuvola- tai kouluterveydenhoitajaan.
6.9 Laadimme oppilasmäärän ja koulukiinteistöjen kuntoon liittyvät periaatteet.		
6.10 Emme tee muutoksia kouluverkkoon. Alakoulujen tulee olla lähikouluja ja sen vuoksi niitä ei vaalikauden aikana suljeta - Poikkeuksena mahdolliset sisäilmaongelmat tai oppilasmäärän merkitävä lasku.		
6.11 Turvaamme ruotsinkielisen alakouluopetuksen Tuusulassa.		
6.12 Kehitämme Tuusulan lukiota ja yhteistyötä eri tahojen kanssa • Kehitämme Tuusulan lukion toimintaa, kursistarjontaa ja kolmen toimipisteen yhteistyötä nykyistä vetovoimaisemmaksi.	• Selvitämme IB-lukion ja englanninkielisen opetuksen mahdollisuudet Monion yhteyteen.	Etenemisaste: • •

	- Kehitämme Tuusulan lukion kolmea toimipistettä laadukkaana ja monipuolisen kurssitarjonnan lukioksi. - Lisäämme kansainvälisyyttä mm selvittämällä IB-linjan saamisen Tuusulan lukioon ja teemme tarvittavan hakemuksen, jos linjan saaminen näyttää mahdolliselta. - Tuemme tavoitteellisen urheilun tai muun harrastamisen ja opiskelun yhteensovittamista lukiossa mahdollistamalla joustavia opiskelujärjestelyjä.		
	6.13 Tiivistämme yhteistyötä koulutuskuntayhtymä Keudan ja kolmannen sektorin kanssa.	Selvitämme uusia oppilaistoyhteistyömahdollisuuksia ennakoivan rekrytoinnin tueksi.	Etenemisaste:
	6.14 Turvaamme nuorisotyön resurssit ja turvaamme nuorisotyön resurssit ja varmistamme Hyrylään toiminnan lisäksi tiloja, jotka ovat yhteiskäyttöisiä muiden toimijoiden kanssa.	Lisäämme alueellisen nuorisotyön kokoontumispaikkoja ja tapahtumia yhteistyössä 3. sektorin ja tulosalueiden kanssa	Etenemisaste:
	6.15 Selkeytämme nuorisotakuun toimivuutta. Perusopetuksen jälkeen jokaiselle nuorelle taataan joko jatkokoulutuspaikka tai jatkokoulutukseen/työhön suuntaumiseen valmentavaa toimintaa.	Lisäämme mahdollisuuksia löytää nuorelle sopiva jatkokoulutuspaikka opinto-ohjaukseen ja erityisen tuen kehittämiseen ponnostamalla.	Etenemisaste:
PORMESTARIOHJELMAN PÄÄMÄÄRÄ	PORMESTARIOHJELMASTA NOUSEVAT TAVOITTEET	TOIMENPITEET 2018	TOIMENPITEIDEN SEURANTA AJALTA TAMMI-ELOKUU 2018
9. Kohti uutta kuntaa ja maakuntaa	9.1 Valmistelemme uuden kunnan rakentamista, maakuntahallintoon siirtymistä ja	Rakennamme uuden kunnan prosesseja ja organisaatiota ja kehitämme uuden kunnan hallinto- ja tukipalveluita	Etenemisaste 4: Sote-tuotannon siirtoon liittyvät yhteistoimintamenettelyt aloitettiin 23.4.2018. Kunnanvaltuusto käsitteli

	sote-tehtävien siirtoa yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa	• Prosessien ja organisaation uudistamista jatketaan vuonna 2018 tukipalveluiden uudistuksella. Hallinnon ja tukipalveluiden uudistus on käynnistetty vuonna 2017 ja se otetaan asteittain käyttöön. Viimeiset osat otetaan käyttöön viimeistään 31.12.2018 (taloushallinnon kehittäminen, päätöksenteon tuki ja HR-palvelut) • Selvitämme ruokapalveluiden seudullisia yhteistyömuotoja ja teemme päätökset asiassa. Jatkamme neuvotteluja naapurikuntien kanssa ja pyrimme päätöksiin 12/2018 mennessä osana uuden kunnan tukipalveluiden rakentamista • Arvioimme perustietotekniikkapalveluiden järjestämistapaa uudessa kunnassa • Valmistelemme Kuuden Sote-kuntayhtymän käyttöönottoa yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa • Kehitämme luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaation toimintakulttuuria • Vahvistamme esimiesten muutosjohtamisosaamista • Varmistamme riittävän tiedottamisen henkilöstölle muutokseen liittyvissä asioissa.	sosiaali- ja terveyspalvelutuotannon siirtoa kokouksessaan 4.6.2018
	9.2 Olemme reilu ja oikeudenmukainen työnantaja	• Tarkennamme kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. • Hyödynnämme tarvittaessa nimeäntä rekrytointia tasa-arvoisen rekrytointien varmistamiseksi.	Etenemisaste: • •
	9.3 Huolehdimme työntekijöiden koulutuksesta ja ammatillisesta kasvusta sekä terveellisestä ja turvallisesta työympäristöstä	• Huolehdimme työntekijöiden turvallisesta työympäristöstä ja panostamme sisäilma-asioiden viestintään • Uudistamme sisäilmaprosesseja ja luomme toimintamallin havaittujen sisäilmaongelmien ratkaisuun • Tavoittelemme palvelun paraneamista ja kustannusten hallinta seudullisen työterveyshuollon myötä • Jatkamme suoriutumiseen perustuvan palkitsemisen kehittämistä • Hyödynnämme työhyvinvointiohjelmaa osana kunnan työhyvinvointijohtamista. • Luomme edellytykset työyhteisöjen työhyvinvointikorttikoulutuksille sisäisten korttikouluttajien avulla.	Etenemisaste 5: • Sosiaali- ja terveystoimialan esimiehet ovat suorittaneet kunnan järjestämän esimiesvalmennuksen
	9.4 Häivytämme kuntarajoja palveluissa ja	• Olemme osallisia ja aktiivisia Helsingin seudun ja KUUMA-alueen	Etenemisaste: 5 • Tuusulan edustajat ovat olleet mukana lastensuojelun kilpailutusten

toiminnassamme ja yhteistyö naapurikuntien kanssa on arkea	yhteistyössä ja alueen kehittämisessä - Tuomme esiin tuusulalaiset näkemykset metropolialueen asioissa sekä maakunnan että eduskunnan suuntaan. - Lisäämme arjen yhteistyötä KUUMA-kuntien kanssa	valmistelussa: Kuuden soten avo- huollon kilpailutus sekä pääkaupunkiseudun sijaishuollon kilpailutus K6 sote-kuntayhtymä aloittaa alueellisen palvelutuotannon 1.1.2019
9.5 Teemme kuntaliitoselvityksen Järvenpään kanssa vaalikauden aikana, johon myös Kerava voi halutessaan liittyä.		
9.6 Olemme aktiivisesti mukana Kuuma-kuntien yhteisessä sote-valmistelussa	Vaikutamme aktiivisesti Maakunta-hallinnon valmistelussa ja KUUMA-yhteisössä edunvalvontaa painottaen	Etenemisaste:
9.7 Turvaamme palveluiden määrällisen ja laadullisen tason sote-siirtymävaiheeseen asti	Huolehdimme, että siirto maakuntaan tapahtuu niin, että kaikista asukkaista huolehditaan ja varmistamme erilaisista elämänhallinnan vaikeuksista kärsiville tarvittavan ja riittävän tuen	Etenemisaste:
9.8 Puramme yhteistyötä haittaavat siilot ja raja-aidat hallinnossamme ja toiminnassamme.	- Organisoimme hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuden johtamisen - Laadimme terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen toimintasuunnitelman palvelukokonaisuuden käynnistämiseksi - Vahvistamme hyvinvointitiedolla johtamisen edellytyksiä kunnassa - Vahvistamme henkilöstön osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia ja jatkamme esimiesvalmennuksia - Käynnistämme ja vakiinnutamme keskitetyn taloushallinnon toiminnan - Uudistamme tiedon- ja asiakastiedonhallintaa sekä teemme asiakastiedonhallinnan linjaukset - Varmistamme uuden tietosuojasetuksen mukaiset toimintatapojen sujuvan käyttöönoton - Jatkamme digitaalisten työvälineiden ja työskentelytapojen hyödyntämistä - Hyödynnämme kattavasti Kuntaria toiminnan, talouden ja henkilöstön johtamisessa ja kehitämme järjestelmää mm. talous- ja toimintasuunnitelman laadinnan työvälineeksi - Uudistamme varautumisen johtamisen toimintamallin ja otamme sen käyttöön	Etenemisaste:

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa sekä arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan.

Riskienhallinnan tavoitteet

Nykyinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisen malli otettiin käyttöön loppuvuodesta 2014. Vuosina 2015 - 2017 työn keskeisenä tavoitteena oli sulauttaa riskienhallinta yhä kiinteämmäksi osaksi kunnan toiminnan suunnittelua ja tavoitteiden asetantaa, vakiinnuttaa riskienhallinnan uudistunut toimintamalli ja juurruttaa sitä toimialatasolta tulosalueille. Tämä työ jatkuu myös vuonna 2018.

Kuntaan kohdistuvat riskit

Osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatapoja on kunta- ja toimialatasolla sekä tytäryhtiöissä tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta.

Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatasolla merkittävimmät riskit kunta-laisten ja kunnan hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen. Riskit jaotellaan strategiaan riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

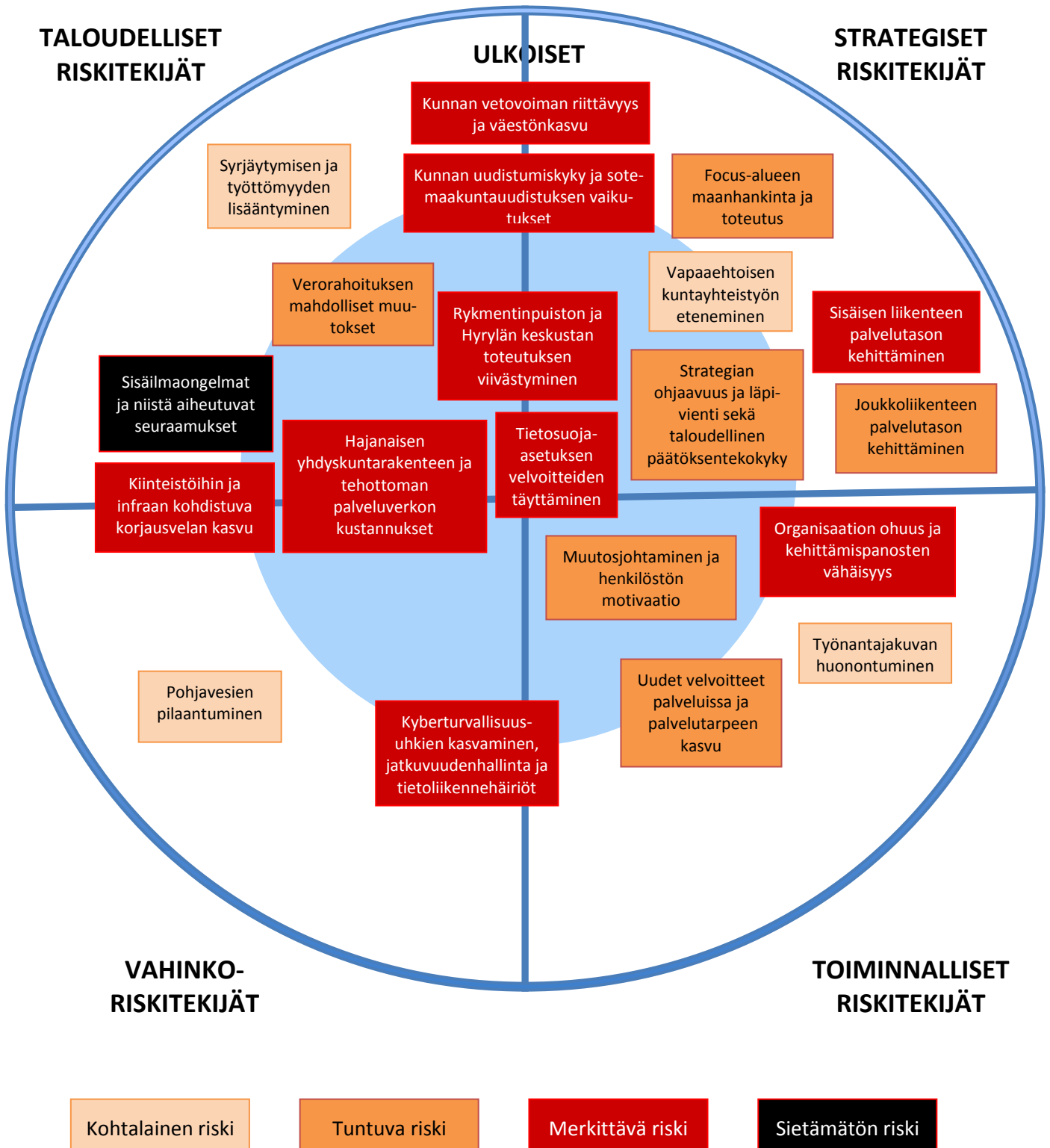
Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin.

Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitusmarkkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan.

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Tuusulan kunnan riskiympyrä 2018

Riskien merkittävyyttä kuvataan neliportaisella asteikolla kohtaisesta riskistä tuntuvaan, merkittävään ja sietämättömään riskiin.

Riskit ja niiden hallinta vuonna 2018

Riskien seuranta tehdään kuntatasoiseen riskikarttaan liittyvän riskienhallinnan excel-tilukun avulla. Kaikki täydentävät samaa tiedostoa, joka löytyy kansioista Y:\Johtoryhmä\Riskienhallinta\2018. Kansiossa on rajatut käyttäjäoikeudet. Ilmoittakaa Heidi Hagmanille, mikäli tarvitsette lisäoikeuksia.

Riskianalyysi palautetaan osavuositarkastuksen aikataulukossa, viimeistään 16.5.2018. Toivottavaa on, että seuranta käsitellään toimialan johtoryhmässä ennen sen palauttamista. Kehittämispäällikkö koostaa kuntatason riskiarvioinnin toimialojen arvioihin perustuen. Kunnan johtoryhmä käsittelee koostetta sen valmistuttua.

Täydennettävässä Excel-tilukossa (välilehdellä riskien listaus) on kentät ”Osariseuranta kassi”, ”osariseuranta sote” jne., jokaiselle toimialalle omansa.

Jokainen toimiala tekee riskien seurannan omaan sarakkeeseensa vähintään kokonaisarvioltaan kriittisten ja merkittävien riskien osalta. Seuranta tehdään valitsemalla alavetoalvikosta ”riski on hallinnassa” (vihreä), ”riskin todennäköisyys tai vaikutus on kasvamassa” (keltainen) tai ”riski on kasvanut ja edellyttää lisätoimenpiteitä” (punainen).

Sanallinen arvio on laadittava sarakkeeseen ”kommentit hallintakeinojen toteumasta ja riskin muutoksesta”, mikäli arvio on ”riskin todennäköisyys tai vaikutus on kasvamassa” (keltainen) tai ”riski on kasvanut ja edellyttää lisätoimenpiteitä” (punainen) tai hallintakeinoissa ei ole edetty suunnitellusti.

Tilukun alalaitaan voi myös lisätä nousevia uusia riskejä kohtaan ”Tähän voit listata mahdollisia uusia tunnistettuja riskejä tämän tilukun ulkopuolelta”.

Toimialojen tulee myös seurata oman toimialansa riskikarttaa, ylläpitää omaa riskiympyräänsä ja raportoida niistä tarpeen mukaan lautakuntatasolla.

Toimialojen riskiarvioista koostetaan tekstiosuus osioon ” Riskit ja niiden hallinta vuonna 2018”:

Tehtyjen riskiarviointien perusteella kuntaan kohdistuvista riskeistä suurimpana nähdään *sisäilmaongelmat ja niistä aiheutuvat toimenpiteet*. Muut keskeiset riskit liittyvät *kunnan vetovoiman riittävyyteen ja väestönkasvuun sekä Rykmentinpuiston ja Hyrylän keskustan toteutuksen viivästytykseen*.

Sisäilmaongelmat ja niistä aiheutuvat seuraamukset on nostettu kunnan riskiympyrällä sietämättömäksi riskiksi. Tuusulassa on vuoden 2017 aikana noussut esiin sisäilmaongelmia useissa kunnan omistamissa palvelukiinteistöissä. Kiinteistöt, joissa on sisäilmaongelmia, ovat uhka asukkaiden ja henkilöstön terveydelle. Sisäilmaltaan huonot tilat asettavat niin tiloissa työskentelevät lapset ja nuoret kuin henkilöstönkin alttiiksi eritasoisille oireille ja sairastumiselle. Toukokuussa 2017 hyväksytyssä pormestariohjelmassa on sisäilmaongelmille asetettu nollatoleranssi ja kunnassa on tehty ja tullaan tekemään useita toimenpiteitä ja investointeja sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi. Sisäilmaongelmista aiheutuvista mittavista investoinneista koituu kunnalle velkaantumisen kasvua ja hankkeiden läpivientikyvyn haasteita.

Kunnan vetovoiman riittävyys ja väestönkasvu nähdään merkittävänä riskinä Tuusulalle. Kunnan onkin huolehdittava, että kunta on vetovoimainen sekä nykyisten että uusien asukkaiden ja alueille sijoittuvien yritysten näkökulmasta. Vuonna 2017 kunnan saama muuttovoitto ja

luonnollinen väestönkasvu eivät ole olleet toivotulla tasolla. Myös uusien yritysten määrästä ja yhteisöverotulojen kehityksestä on huolehdittava. Maailmanlaajuinen kaupungistumisilmiö vaikuttaa myös Uudellamaalla ja Tuusulan tulisi kyetä varmistamaan kasvunäkymänsä muuttuvassa toimintaympäristössä. Kunnan vetovoiman riittävyys on yhä enemmän kiinnitettävä huomiota ja sen eteen on tehtävä töitä, jotta väestönkasvu ja elinvoiman kasvu saadaan kunnan tavoitteita tukeviksi. Kunnan vetovoiman riittävyys ja väestönkasvu nähdään haasteena myös Rykmentinpuiston alueen rakentumisen näkökulmasta.

Rykmentinpuiston ja Hyrylän keskustan toteutuksen viivästyminen on kunnalle merkittävä riski. Etelä-Tuusulan kehittämiseen on suunnattu ja suunnataan lähivuosina merkittäviä investointeja ja yksi uhkakuvista on, että alue ei houkuttele asukkaita ja lähde rakentumaan kunnan tavoitteiden mukaisesti. Alueen kehittämiseen ja rakentamiseen kiinnitetyt investoinnit muodostavat kunnalle raskaan velkataakan. Yleinen taloustilanteen kehitys ja sitä kautta alueen mahdollisten toteuttajien löytäminen aiheuttavat myös riskin Rykmentinpuiston toteutuksen etenemiselle. Riskin hallintakeinoja ovat mm. joukkoliikenteen ja liikumisratkaisujen kehittäminen, hyvä johtaminen, ennakoiva markkinointi, riittävä viestintä ja vuorovaikutus, yhteisen sitoutuminen varmistaminen toteutuksen edistämiseksi suunnitellussa aikataulussa sekä tarmokkaat toimet alueen mahdollisten toteuttajien löytämiseksi.

Yksi kunnan vetovoimaisuuden osatekijä on merkittävä riski *Sisäisen liikenteen palvelutason kehittäminen* ja tuntuva riski *joukkoliikenteen palvelutaso ja sen ylläpitäminen*. Vuonna 2017 tehtiin päätös liittyä HSL-kuntayhtymään ja tällä päätöksellä nähdään olevan vaikutusta kunnan vetovoimaan pitkällä tähtäimellä. HSL:n linjastosuunnittelussa tulee huomioida myös kunnan sisäisen liikenteen palvelutaso ja sitä täydentämään on luotava liikkuminen palveluna ratkaisuja.

Focus-alueen maanhankinta ja toteutus on nostettu tuntuva riskiksi vuoden 2018 riskiympyrällä. Focus-alue lentokentän pohjoispuolella on yksi kunnan vetovoimaisempia ja potentiaalisimpia alueita ja sen toteutuksen varmistamiseen tulee osoittaa riittävä keinovalikoima.

Hajanaisen yhdyskuntarakenteen ja tehottoman palveluverkon kustannukset ovat myös kunnalle merkittävä riski. Kesällä 2017 alkaneella valtuustokaudella on tehtävä linjaukset palveluverkon tulevaisuudesta. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kunnan tulopohja puolittuu samalla, kun koko nykyinen kiinteistömassa jää kunnan omistukseen ja ylläpitoon. *Kiinteistöihin ja infraan kohdistuva korjausvelan kasvu* on keskeisiä toiminnan kustannuksia nostavia tekijöitä. Vanhenevat kiinteistöt ja ajanmukaisten toimitilojen puute voi olla uhka tuottavalle työnteolle, kuntalaisten ja henkilöstön terveydelle sekä kunnan vetovoimalle ja imagolle. Kunnassa on käynnissä merkittäviä hankkeita kunnan kiinteistöjen kohentamiseksi ja *palveluverkon kustannusten ja kiinteistöjen korjausvelan hallitsemiseksi*. Käyttötalouden (infra ja kiinteistöt) määrärahat eivät kuitenkaan riitä kaikkiin tarvittaviin vuosikorjauksiin uudiskohteiden ja sisäilmaongelmaisten kiinteistöjen korjauksen ollessa etusijalla.

Uutena riskinä riskiympyrälle on nostettu *Tietosuoja-asetuksen velvoitteiden täyttäminen*, joka haastaa kunnan ripeisiin toimenpiteisiin. EU:n yleinen tietosuoja-asetus patistaa rekisterinpitäjiä ja yrityksiä tarkistamaan tietosuojakäytäntöjensä lainmukaisuuden eli tekemään käytännössä 2 vuoden siirtymäaikana 25.5.2018 mennessä ns. tietosuojan/henkilötietojen käsittelyn nykytilarvion ja analyysin vastaako rekisterinpitäjän henkilötietojen käsittely- ja tietosuojakäytännöt kansallisen lainsäädännön, ja EU:n tietosuoja-asetuksen uusia vaatimuksia. Organisaatioiden tulee myös varmistaa tietoturvansa riittävyys sekä varautua ongelmatilanteisiin - myös kriisiviestintään. Uudella sääntelyllä halutaan ohjata yhteisöt ja yritykset ottamaan tietosuojaasiat kokonaisvaltaisesti huomioon jo toimintansa suunnittelussa. Tuusulassa on osoitettava resursseja tietosuoja-asetuksen vaatimusten täyttämiseen viipymättä.

Kunnan taloudellisen toimintaympäristön riskit liittyvät etenkin *verorahoituksen mahdollisiin muutoksiin* sekä maakunta- ja sote-uudistukseen ja sen rahoitusratkaisuun. Kuntatalouden rakenteet muuttuvat, kun Maakuntauudistus ja sote-järjestämislain vaikutukset realisoituvat. Suurin osa kunnan tulopohjasta perustuu verotuloihin ja valtionosuuksiin. Kunnan tulopohja puolittuu sote- ja maakuntauudistuksen myötä 1.1.2020 alkaen, mutta suurin huolenaihe on valtionosuusjärjestelmän uudistus ja sen vaikutukset Tuusulalle. Merkittävänä riskinä nähdään kyky tuottaa palveluja tilanteessa, jossa resurssit heikkenevät ja palveluntarve samanaikaisesti pysyy ennallaan tai kasvaa. Näiden riskien hallintakeinoihin onkin kiinnitettävä huomioitava uutta Tuusulaa ja uutta kuntaa rakennettaessa.

Kunnan uudistumiskyky ja sote-maakuntauudistuksen vaikutukset nähdään riskinä etenkin henkilöstöresurssien, muutosjohtamisen, viestinnän, kiinteistöjen ja kuntatalouden sekä taseessa olevien velkojen näkökulmista. Kunnan uudistumiskyvystä murrosvaiheessa on huolehdittava muutoksen keskellä hyvän johtamisen edellytykset varmistamalla. Uuden kunnan rakentaminen ja maakuntaan siirtyvien palvelujen valmistelu sitoo kunnan henkilöstöä useisiin eri työryhmiin ja prosessien uudistamiseen. Uudistuvien prosessien myötä myös kuntaorganisaatiota on muutettava tukemaan uusia toimintatapoja. Valmisteilla oleva ja vuoden 2018 alusta käyttöön otettava Keski-Uudenmaan sote-järjestämiskuntayhtymä työllistää ja sitoo myös kunnan valmisteluresursseja. Muutostilanteen viestintä ja tiedonkulku eri tahojen on panostettava riittävästi.

Palvelutarpeen kasvua ei nähdä yhtä merkittävänä riskinä kuin aiempina vuosina. Vanhus- ja vammaispalveluiden asiakasmäärät ovat kasvussa, mutta samalla palvelutarjontaa on kehitetty kevyempiin hoitomuotojen sekä kotiin vietävien ja kotona asumista tukevien palveluiden osalta. Varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja ei ole kuntatasoisen päätöksen perusteella nostettu. Palvelutarpeen osalta kasvua on odotettavissa yläkouluikäisten osalta, jota kasvattaa Mäntsälän kanssa tehty kuntayhteistyösopimus. Työttömyyden kasvu on taittunut. Mielenterveyskuntoutujien palveluasumisen tarvetta on voitu vähentää ja lisäpaikkojen tarvetta estää tuottamalla kunnan omana toimintana tukipalveluita asiakkaiden kotiin. Jälkihuoltoonuoorten palveluista kolme neljäsosaa on järjestetty kunnan omana toimintana ja kustannukset asiakasta kohti ovat vähentyneet. Maahanmuuton lisääntymiseen varauduttiin kunnassa kotouttamisohjelman päivityksellä ja maahanmuuttajien vastaanottoa valmistelevassa työryhmässä. Vastaanoton vaatima resursointi korjaantui syksyllä 2016, kun maahanmuuttokoordinaattori ja pakolaisohjaaja aloittivat työnsä. Tavoite tarjota hyvä alku kunnassa Tuusulaan asettuville pakolaisille ja kehittää kunnan vastaanottopalveluita heidän tarpeidensa mukaan on onnistunut. Kunnan henkilöstöä myös koulutetaan kohtaamaan monikulttuurisuutta.

Talouden heikkenemisen seurauksena vuonna 2015 toteutetut lomautukset ja irtisanomiset nostivat *henkilöstön osaamisen ja motivaation laskun* sekä *työnantajakuvan huonontumisen* kunnan merkittäviksi riskeiksi. Näiden riskien hallitsemiseksi kunnassa käynnistettiin mm. esimiesvalmennukset johtamiskulttuurin kehittämiseksi. Myös rekrytointiprosessin ja työnantajakuvan kehittäminen käynnistettiin. Vuonna 2017 nämä riskit nähtiin tuntuvina kuntakenttään yleisesti kohdistuvien muutosten takia sekä Tuusulan osalta myös poliittisen johtamisjärjestelmän muutoksesta johtuen. Muutosprosessit nähtiin toiminnan uhkana etenkin, mikäli niiden läpiviennissä ei riittävästi panosteta muutoksen tukeen, henkilöstön osallistamiseen ja viestintään. Vuoden 2018 riskiympeyrällä *työnantajakuvan huonontuminen* on laskettu kohtalaiseksi riskiksi ja *muutosjohtaminen ja henkilöstön motivaatio* nähdään tuntuvana riskinä uuden Tuusulan rakentamiseen (uuden kunnan rakentaminen ja maakuntaan siirtyvät palvelut) liittyen.

Vapaaehtoisen kuntayhteistyön etenemisessä on eletty erilaisia vaiheita. Tuusula erkaantui kuntaliitosselvityksestä vuonna 2015 ja on sen jälkeen keskittynyt vapaaehtoisen yhteistyön mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja synergioiden saavuttamiseen. Sote- ja maakuntauudistukseen kytkeytyvän Keski-Uudenmaan sote-järjestämiskuntayhtymä toteutuu vuoden 2018 alusta.

Toukokuussa 2017 päättyneellä valtuustokaudella ovat *strategian ohjaavuus ja taloudellinen päätöksentekokyky* sekä *strategisten ja muiden hankkeiden läpivientikyky* olivat merkittäviä riskejä, jotka myös osin realisoituivat. Valtuustokauden vaihtuessa ja uuden johtamisjärjestelmän käyttöönotossa sekä strategiaa uudistettaessa on kiinnitetty huomiota yhteisten linjausten tekemiseen ja niihin sitoutumiseen. *Strategian ohjaavuus ja läpivienti sekä taloudellinen päätöksentekokyky* on varmistettava käynnistyneellä valtuustokaudella. Kunnan on myös yhä enemmän priorisoitava toimintaansa ja kehitystyötä ohjelma- ja projektisalkun johtamisen kautta sekä vieävä eteenpäin toimintatapojen muutosta. Henkilöstön vaihtuvuuden kautta tulisi myös ohjata resursseja suorittavasta työstä asiantuntijatyöhön ja kehittämiseen.

Viime valtuustokaudella *kyberturvallisuushkien kasvaminen, jatkuvuudenhallinta ja tietoliikennehäiriöt* nousivat tuntuvaksi riskiksi. Vuodelle 2018 riskiarvio nostettiin merkittäväksi. Jo lyhyet häiriöt tietoliikenteessä haittaavat merkittävästi asiakaskohtaamisia ja työntekoa. Pidempien katkosten aikana suurta osaa työtehtävistä ei kyetä hoitamaan, kuntalaiset ja asiakkaat eivät saa palvelua ja kunnalle koituu merkittävää taloudellista haittaa näiden riskien toteutuessa. Riskien hallitsemiseksi on kiinnitetty huomiota tietoturvaan ja kyberturvallisuushkien torjuntaan, jatkuvuudenhallinnan edellytyksistä huolehtimiseen ja varautumiseen. Myös kunnan laatimissa sopimuksissa tulee kiinnittää huomiota jatkuvuuden hallintakeinoihin.

Tuusulassa on isoja pohjavesialueita ja *pohjavesien pilaantuminen* on yksi kunnan riskiympyrälle nostetuista kohtalaisista riskeistä. Tämän riskin hallitsemiseksi tehdään määrätietoisesti töitä kunnassa ja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta raportointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana osavuositarkastuksissa. Tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kunnanhallitus antaa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä selonteon konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallituksen riskiarviot ja selonteot perustuvat kuntaorganisaation, toimielinten ja tytäryhteisöjen hallitusten toimintakertomuksissaan antamiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, niissä havaittuihin puutteisiin ja toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi. Selonteot perustuvat dokumentoituun arviointiaineistoon.